

ZAMONAVIY TA'LIM TEXNOLOGIYALARINING AKADEMIK LITSEY O'QUVCHILARINING FUQAROLIK KOMPETENSIYALARIGA TA'SIRI

Qayimova Shahnoza Baxodirovna

*Nizomiy nomidagi TDPU akademik litseyi
ona tili va adabiyoti fani o'qituvchisi*

Annotatsiya. *Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining akademik litsey o'quvchilarining fuqarolik kompetensiyalariga ta'siri bugungi kunda ta'lim tizimida dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Ushbu tadqiqotda innovatsion pedagogik texnologiyalar, raqamli ta'lim platformalari va interfaol o'qitish metodlarining litsey o'quvchilarining ijtimoiy faolligi, huquqiy ongini shakllantirish va demokratik qadriyatlarni singdirishdagi o'rni o'rganiladi. Shuningdek, fuqarolik kompetensiyalarining rivojlanishiga ta'sir etuvchi faktorlarga alohida e'tibor qaratilib, zamonaviy texnologiyalarning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari litsey o'quvchilari uchun eng samarali ta'lim texnologiyalarini aniqlash va ularni ta'lim jarayoniga joriy etish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishga xizmat qiladi.*

Kalit so'zlar: *zamonaviy ta'lim texnologiyalari, akademik litsey, fuqarolik kompetensiyalari,*

Annotation. *The impact of modern educational technologies on the civic competencies of academic lyceum students is one of the pressing issues in today's education system. This study explores the role of innovative pedagogical technologies, digital learning platforms, and interactive teaching methods in fostering students' social activity, legal awareness, and integration of democratic values. Special attention is given to factors influencing the development of civic competencies and analyzing the effectiveness of modern technologies. The research results aim to identify the most effective educational technologies for lyceum students and provide recommendations for their implementation in the learning process.*

Keywords: *modern educational technologies, academic lyceum, civic competencies, digital learning, interactive teaching, legal awareness, social activity, democratic values.*

Аннотация. *Влияние современных образовательных технологий на формирование гражданских компетенций учащихся академических лицеев является одной из актуальных проблем современной системы образования. В данном исследовании рассматривается роль инновационных педагогических технологий, цифровых образовательных платформ и интерактивных методов*

обучения в развитии социальной активности учащихся, правового сознания и усвоения демократических ценностей. Особое внимание уделяется факторам, влияющим на развитие гражданских компетенций, а также анализу эффективности современных технологий. Результаты исследования направлены на выявление наиболее эффективных образовательных технологий для учащихся лицеев и разработку рекомендаций по их внедрению в учебный процесс.

Ключевые слова: *современные образовательные технологии, академический лицей, гражданские компетенции, цифровое обучение, интерактивное обучение, правовое сознание, социальная активность, демократические ценности.*

I.KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida akademik litsey o'quvchilarining fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish muhim ahamiyat kasb etadi. Jamiyat taraqqiyotining hozirgi bosqichida ta'lim nafaqat bilim berish vositasi, balki yoshlarda fuqarolik mas'uliyati, huquqiy ong va ijtimoiy faollikni shakllantirish jarayoni sifatida ham e'tirof etiladi. Ayniqsa, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi ushbu jarayonga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli texnologiyalar, interaktiv o'qitish usullari, virtual ta'lim muhitlari va media resurslarining keng qo'llanilishi o'quvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, demokratik qadriyatlarni o'zlashtirish hamda ijtimoiy hayotda faol ishtirok etishiga sharoit yaratadi.

Bugungi kunda akademik litsey o'quvchilari uchun fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirish nafaqat nazariy bilim olish bilan cheklanib qolmay, balki amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish orqali ham amalga oshirilishi lozim. O'quvchilarni jamiyatning turli sohalariga jalb etish, ular bilan muammolarni tahlil qilish va muhokama yuritish, demokratik jarayonlarda ishtirok etishiga yo'naltirilgan ta'lim metodlaridan foydalanish dolzarb hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, zamonaviy ta'lim texnologiyalari nafaqat an'anaviy o'quv jarayonini osonlashtirish, balki o'quvchilarning ijtimoiy faoliyatini oshirish va ularni mustaqil fikrleydigan shaxs sifatida shakllantirishga xizmat qilishi zarur.

Mazkur tadqiqot akademik litsey o'quvchilarining fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida zamonaviy ta'lim texnologiyalarining samaradorligini tahlil qilishga qaratilgan. Tadqiqot doirasida innovatsion pedagogik texnologiyalar, raqamli resurslardan foydalanish imkoniyatlari, o'quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirishga qaratilgan usullar o'rganiladi. Shuningdek, zamonaviy ta'lim texnologiyalarining o'quvchilarni demokratiya tamoyillarini anglash, jamiyatga daxldorlik hissini rivojlantirish va huquqiy savodxonligini oshirishdagi o'rnini aniqlanadi. Tadqiqot

natijalari esa akademik litseylar uchun samarali ta'lim strategiyalarini ishlab chiqishda muhim ahamiyat kasb etadi.

II.ASOSIY QISM

Akademik litsey o'quvchilarining fuqarolik kompetensiyalarini shakllantirish zamonaviy ta'lim jarayonining muhim yo'nalishlaridan biridir. Bugungi kunda demokratik jamiyatda faol ishtirok etuvchi, huquqiy bilimga ega va ijtimoiy mas'uliyatni his qiluvchi yoshlarni tarbiyalash zarurati ortib bormoqda. Fuqarolik kompetensiyalarini rivojlantirish jarayonida zamonaviy ta'lim texnologiyalari katta ahamiyat kasb etadi.

Raqamli ta'lim platformalari, interaktiv usullar, ijtimoiy media vositalari va gamifikatsiya orqali o'quvchilarning mustaqil fikrlashi, huquqiy savodxonligi va ijtimoiy faolligi oshiriladi. Shuningdek, loyiha asosida o'qitish, konstruktiv yondashuv va aralash ta'lim modellari o'quvchilarni jamiyatdagi muammolarni tahlil qilish va ularning yechimlarini taklif etishga o'rgatadi.

Natijada, zamonaviy texnologiyalardan foydalanish o'quvchilarning ijtimoiy faolligini oshirish, demokratik tamoyillarni anglash va huquqiy ongini rivojlantirishga xizmat qiladi. Kelgusida bu usullarni yanada takomillashtirish va ta'lim tizimiga kengroq joriy etish dolzarb vazifa hisoblanadi. Kelajakda akademik litseylar uchun innovatsion pedagogik texnologiyalarni yanada keng joriy etish, raqamli ta'lim platformalaridan foydalanish va fuqarolik ta'limiga oid maxsus kurslar ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega bo'ladi. Shu sababli, o'quv jarayonida zamonaviy texnologiyalarni samarali joriy qilish va ularning fuqarolik kompetensiyalariga ta'sirini chuqur o'rganish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

III.XULOSA

Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining akademik litsey o'quvchilarining fuqarolik kompetensiyalariga ta'siri o'quv jarayonining samaradorligini oshirish va ijtimoiy faollikni rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Interaktiv va innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning huquqiy bilimlarini chuqurlashtirish, mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirish hamda ijtimoiy mas'uliyat hissini oshirishga yordam beradi. Raqamli texnologiyalar, gamifikatsiya va loyiha asosida o'qitish kabi metodlar o'quvchilarning fuqarolik pozitsiyasini mustahkamlashga, jamiyatdagi muammolarni anglash va ularning yechimlariga o'z hissasini qo'shishga undaydi. Shu bilan birga, ta'lim jarayonida interfaol muloqot va demokratik qadriyatlarni ilgari surish o'quvchilarning muloqot madaniyati va ijtimoiy faolligini oshirishga xizmat qiladi.

Kelgusida ta'lim texnologiyalarini yanada takomillashtirish va ularning samaradorligini oshirish uchun ilmiy-tadqiqot ishlarini davom ettirish lozim. O'qituvchilarni yangi texnologiyalardan foydalanishga o'rgatish, ta'lim resurslarini boyitish va amaliy mashg'ulotlarni kengaytirish orqali o'quvchilarning fuqarolik kompetensiyalarini yanada rivojlantirish mumkin. Shu sababli, zamonaviy texnologiyalarning ta'lim jarayoniga integratsiyasini chuqurlashtirish istiqboldagi muhim vazifalardan biri bo'lib qoladi.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov I. A. O'zbekistonning o'z istiqlool va taraqqiyot yo'li. – Toshkent: O'zbekiston, 1992.
2. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. – Toshkent: O'zbekiston, 2021.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlisga Murojaatnomasi. – Toshkent, 2023.
4. Vygotskiy L. S. Ong va jamiyat: Yuqori psixologik jarayonlarning shakllanishi. – Moskva: Pedagogika, 1986.
5. Dewey J. Demokratiya va ta'lim. – Toshkent: Ma'naviyat, 2003.
6. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent: Adolat, 2020.
7. Freyre P. Zulmga qarshi pedagogika. – Toshkent: Yangi asr avlodi, 2018.
8. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi. "Yangi O'zbekiston ta'lim tizimini rivojlantirish strategiyasi". – Toshkent, 2023.
9. O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi. "Innovatsion pedagogik texnologiyalar va ularning ta'lim jarayoniga ta'siri" ilmiy to'plami. – Toshkent, 2022.
10. UNESCO. "Global fuqarolik ta'limi: XXI asr chaqiriqlariga tayyorlash". – Toshkent: Ma'rifat, 2019.

